Оригинални научни рад 341.221.1
doi:10.5937/zrpfns46-2995

Др Родољуб Етински, редовни професор
Правног факултета у Новом Саду

ПРИМЕНА НАЧЕЛА *UTI POSSIDETIS JURIS* У СПОРУ ИЗМЕЂУ БЕНИНА И НИГЕРА*

***Сажетак**: Ово није први територијални спор између бивших француских колонија који је решио Међународни суд. Суд је следио успостављену праксу у погледу примене начела uti possidetis juris и effectivités. Ипак, нове чињенице тражиле су нова судска решења релевантна за то начело. Тако, Судско веће нагласило је да uti possidetis juris захтева не само ослањање на постојеће правне основе, већ, такође, да треба да се узме у обзир на који начин су ти наслови тумачени и примењени. Веће се фокусирало на колонијално право као искључиво релевантно за примену начела uti possidetis juris. Упркос намери Судског већа да реши спор искључиво применом начела uti possidetis juris, извшно упућивање на општу праксу у погледу граница на реци као и на начело правне сигурности било је неопходно.*

***Кључне речи**: uti possidetis juris, effectivités, спор, граница*

Одређивање предмета спора и примењивог права

Две афричке републике, бивше француске колоније, Бенин, који се звао Дахомеј у колонијално доба, и Нигер закључиле су Специјални споразум, који је потписан у Катонуу (Catonou) 15. јуна 2001. године и који је ступио на снагу 11. априла 2002. године, а којим су већу Међународног суда поверили на решавање спор у вези коначне делимитације целе међусобне границе.[1] Предмет спора одређен је чланом 2 Споразума. Две државе

* Рад је написан у оквиру пројекта: „Теоријски и практични проблеми у стварању и примени права (ЕУ и Србија),“ који финансира Правни факултет Универзитета у Новом Саду.

[1] *Frontier Dispute* (Benin/Niger), Пресуда, *I.C.J. Reports* 2005, стр. 95.

тражиле су да Судско веће утврди протезање међудржавне границе у секторима река Нигер и Мекру (Mekrou), као и којој од држава припадају острва у реци Нигер, и нарочито којој од држава припада оствро Лете (Lété). Чланом 6 Споразума две страна у спору одредиле су право које Судско веће треба да примени у решавању спора на следећи начин: „Правила и начела међународног права примењива на спор су она која су изложена у члану 38, став 1 Статута Међународног суда, укључујући начела сукцесије држава у границе наслеђене из колонијализма, то јест, недодирљивост тих граница.“[2] Став 1 члана 38 Статута Међународног суда одређује основне изворе међународног права, дакле међународне уговоре, обичајно међународно право и општа правна начела. Две стране у спору одредиле су, дакле, примењиво право на најшири могући начин. Занимљиво је да оне упућују на начело *uti possidetis juris* на посредан начин, описујући суштину тог начела као сукцесију држава у границе наслеђене из колонијализма, односно као недодирљивост колонијалних граница. Обе стране су се, међутим, позивале изрично на начело *uti possidetis juris* у својим писаним поднесцима и усменим излагањима пред Судским већем. Било је неспорно да то начело има кључну улогу у решавању спора између две стране. Одређивање примењивог права на најшири могући начин показало се разумним и корисним. Иако је спор решен комбинованом применом начела *uti possidetis juris* и начела ефективитета, Судско веће је применило и нека општа правила међународног права, као што је оно о дводимензионалности државне границе или се инспирисало преовлађујућом праксом држава. Бенин је стекао независнот 1. августа 1960. године, а Нигер три дана касније, 3. августа 1960. године. Током та три дана није било промена у погледу границе те је Судско веће одредило те датуме као критични датум, дакле Судско веће је требало да утврди како се колонијална граница протезала у прва три дана августа 1960. године. [3]

Чланом 1 Споразума две стране определиле су се да спор реши Судско веће, а не Суд у пуном саставу, те да Судско веће буде састављено сагласно Статуту Суда. Оне су задржале право да именују свака свог *ad hoc* судију. [4] Споразумом су дефинисани елементи судског поступка. Стране у спору доставиле су свака по три писана поднеска, симултано у договореним роковима.

Спорна граница налазила се у области две реке – Нигер и Мекру. Две реке су међусобно повезане тако што се Мекру улива у Нигер. Бенин је тражио да Судско веће пресуди да се граница пружа средином реке Мекру до

[2] *Ibid*., стр. 96.
[3] *Ibid*., стр. 108, пар. 24.
[4] *Ibid*., стр. 95.

њеног ушћа у Нигер, и да, затим, иде левом обалом Нигера, остављајући цео ток реке и сва оствра у њој Бенину. [5] Нигер је тражио да Судско веће пресуди да област омеђена реком Мекру, која тече у облику лука и једном тетивом која спаја најудаљеније тачке тог лука припада Нигеру, а да се граница на реци Нигер протеже средином најдубљег канала на тој реци. Што се острва на реци тиче, Нигер је тражио да Судско веће пресуди да најдубљи канал на реци одређује суверенитет над острвима, дакле она острва која се налазе између тог канала и обале једне стране припадају тој страни. Нигер је тражио, такође, да Судско веће утврди границу на мостовима (Gaya-Malanville) тако да се граница пружа средином тих грађевина.[6] Обе државе добиле су нешто од оног што су тражиле, али ниједна није добила све што је тражила. Обе могу да буду задовољне у некој мери. Околности су биле такве да је примена права учињена пресудом Већа могла да делује измирујуће на две стране. То се не догађа увек у територијалним споровима.

Територијални спор између две стране има историју која почиње у последњим годинама колонијализма, дакле у позним педесетим годинама, када почиње спорење између тадашње две француске колоније око острва на реци Нигер, нарочито око острва Лете. Почетком шесдесетих година, две стране, тада већ као независне државе почињу да решавају спор. Пошто саме нису успеле да реше спор, повериле су његово решавање Међународном суду,[7] који је решио спор. Структура пресуде следи структуру ранијих пресуда у којима је примењено начело *uti possidetis juris*. Пресуда почиње разматрањем тог начела и његове примене у контексту француског колонијалног права. После општих разматрања следи утврђивање границе у два спорна сектора, прво у области реке Нигер, и затим, у области реке Мекру. Са обзиром да се јавио и спор у вези са тим да ли је Судско веће овлашћено Специјалним споразумом из 2001. да одреди границу на два моста на реци Нигер, Судско веће је решило овај спор, налазећи да је надлежно да одреди границу на мостовима и одредило је ту границу.[8]

Општа разматрања Судског већа о начелу *uti possidetis juris*

Иако је Судско веће констатовало да постоји сагласност страна у погледу примене начела *uti possidetis juris*, оно је поново потврдило постојање тог начела као општег начела међународног права, које је већ више пу-

[5] *Ibid*., стр. 102.
[6] *Ibid*., стр. 103.
[7] *Ibid*., стр. 107.
[8] Види преглед територијалних спорова које је решио Међународни суд код B. Taylor Sumner, Territorial Disputes at the International Court of Justice, 53 *Duke Law Journal*, 2004, стр. 1779.

та примењивано у контексту решавања граничних спорова између афричких земаља. Судско веће упутило је на *Гранични спор* између Буркина Фасо и Републике Мали, пресуђен 1986. године. Оно је упутило, такође, на члан 4 (б) Конститутивног акта Афричке уније, потписаног у Ломеу 11. јула 2000., примећујући да су обе државе у спору чланице Уније.[9]

Судско веће поновило је, опет, у овом предмету неке опште правне ставове Међународног суда у вези са тим начелом. Поновило је став да је примарни циљ начела поштовање територијалних граница које су постојале у моменту стицања независности. Поновило је, такође, да сагласно том начелу правни основ има надмоћ над ефективним поседовањем.[10] Судско веће позвало се на ранију јуриспруденцију Међународног суда у вези са тим питањем и експлицирало је један став претходног већа које је пресудило у *Граничном спору* између Буркина Фасо и Републике Мали.[11] Тај став је гласио да када ефективитет не коегзистира ни са једним правним основом, ефективитет мора неизоставно да буде размотрен.[12]

Обе стране су доказивале свој суверенитет на деловима спорне територије позивањем, између осталог, на вршење своје власти над тим деловима после стицања независноти (post-colonial *effectivités*).[13] У вези са тим питањем Судско веће је поновило став које је претходно веће Међународног суда заузело у спору између Ел Салвадора и Никарагве (*Land, Island and Maritime Frontier Dispute (El Salvador/Honduras: Nicaragua intervening)*), а према коме је могуће узети у обзир у неким случајевима документарне доказе постколонијалног ефективитета, ако они садрже индикације у погледу *uti possidetis juris* границе, под условом да постоји однос између тог ефективитета и одређивања те границе.[14]

Иако је међу странама постојала начелна сагласност у погледу примене начела *uti possidetis juris*, појавиле су се неке разлике међу њима у погледу примене начела. Једна од њих тицала се питања како физичке промене на реци, појава новог острва или нестанак острва, које су се десиле после критичног датума, дакле после стицања независноти, утичу на примену начела. Нигер је сматрао да начело није препрека за Судско веће да узме у обзир

---

[9] Види шире о примени овог начела при одређивању међудржавних граница Б. Тубић, Примена начела *uti possidetis juris* при одређивању међудржавних граница, XLV *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, 2011, 3/II, стр. 647.

[10] *Ibid*., стр. 108, пар. 23.

[11] Види шире о односу *uti possidetis juris* и начела ефективитета код A. Alvarez-Jimenez, Boundary Agreements in the International Court of Justice's Case Law, 2000–2010, 23 *European Journal of International Law*, 2012, стр. 497.

[12] *I.C.J. Reports 1986,* стр. 587, пар. 63; *Ibid*., стр. 127, пар. 77.

[13] *Ibid*., стр. 109, пар. 27.

[14] *Ibid*., стр. 109, пар. 27.

физичке промене на реци, које су се десиле после стицања независности, како би пресуда била смислена и примењива.[15] Дакле, Нигер је, тражио, позивајући Судско веће да најдубљи канал на Нигеру узме као одредницу за припадност појединих острва, примени тај критериј само на острва која су постојала у време суђења. Бенин је сматра да начело *uti possidetis juris* обавезује Судско веће да се држи физичког стања на реци, које је постојало у време стицања независности. Судско веће је настојало да помири ова гледишта, али је, ипак, било ближе гледишту Нигера. Оно се сложило да начело *uti possidetis juris* мора да се примени на физичко стање, какво је било у време стицања независности, али је додало да последице те примене, нарочито у погледу припадности острва, морају да се цене према физичком стању које постоји у време пресуђивања.[16] Заиста, ако се догодила промена тока реке или промене у реци, било би нормално да се утврди како се граница протезала у време стицања незавивисноти и да се, затим, применом општих правила међународног права, утврди да ли је физичка промена тока реке или промене у реци утицала на тако утврђену границу и, ако јесте, како је утицала. Међутим, ово спорно питање није битније утицало на утврђивање границе у спорним областима, јер Судско веће није установило да су се догодиле значане промене на токовима после стицања незавинсоти.

Разлике између страна у спору појавиле су се и у погледу докумената и мапа које су поднете Судском већу ради одређивања границе. Нигер је сматрао да Судско веће треба да узме у обзир документе и мапе, које су израђени после стицања независности, не само да би утврдило стварност која постоји у време суђења, већ и да би утврдило каква је ситуација постојала пре стицања независности. Према Нигеру та ситуација би се могла установити на основу студија учињених непосредно после стицања независности две стране.[17] Супротно томе, Бенин је сматрао да Судско веће треба да одлучи на основу истраживања и докумената извршених пре стицања независности, дакле пре критичног датума.[18] Судско веће није *a priori* искључило могућност коришћења мапа, докумената и студија насталих после критичног датума, али само ради тога да би се установило каква је ситуација постојала у време критичног датума, јер циљ начела *uti possidetis juris* јесте да замрзне територијални основ. Наравно, ситуација је другачија, ако ова накнадна документа сведоче о сагласности страна о протезању границе, јер та накнадна сагласност дезавуише границу *uti possidetis juris*.[19]

[15] *Ibid*., стр. 108, пар. 25.
[16] *Ibid*., стр. 108, пар. 25.
[17] *Ibid*., стр. 109, пар. 26.
[18] *Ibid*., стр. 109, пар. 26.
[19] *Ibid*., стр. 109, пар. 26.

Судско веће поновило је, иначе, став предходног већа Међународног суда о доказној вредности мапа, који је изнет у Граничном спору између Буркина Фасо и Републике Мали, а који гласи:

„мапе чине једино информацију која варира у погледу тачности од случаја до случаја; саме по себи и по основу самог свог постојања, оне не могу да чине територијални основ (territorial title), односно документ коме међународно право даје унутрашњу правну снагу за установљавање територијалних права. Наравно, у неким случајевима мапе могу да стекну такву правну снагу, али где је то тако правна снага не извире једино из њене унутрашње мериторности: она постоји зато што такве мапе спадају у категорију физичког испољавања воље државе или заинтересованих држава. То је случај, на пример, где су мапе додате службеном тексту и чине његов интегрални део. Изузев у том јасно одређеном случају, мапе су само спољашњи доказ различите поузданости или непоузданости који може да буде коришћен са другим доказима којима се доказују чињенице ради установљавња или реконструкције стварних чињеница.“[20]

Обе стране у овом спору поднеле су неке мапе у прилог својих тврдњи о протезању границе у области реке Нигер. Ни једна од њих није тврдила да те мапе садрже „инхерентну правну снагу“ у смислу да су физички израз воље држава. Оне нису чиниле анексе неких службених текстова.[21]

Мимо документарних доказа, Бенин је презентовао сведочење појединаца у облику одговора на службено испитивање (*sommations interpellatives*) како би доказао вршење ефективне власти над целим током реке Нигер. Нигер је сматрао ово сведочење непоузданим и сведочењем коме се не може поклонити поверење, јер је узето неколико декада после периода у пиатању. Бенин се није позивао на та сведочења у каснијим фазама поступка.[22]

Општа разматрања Судског већа о примени начела *uti possidetis juris* на француске колоније у Африци

Стране у спору биле су колоније у саставу Француске Западне Африке те су границе међу њима биле установљаване на основу француског колонијалног права (*droit d'outre-mer*). Судско веће није, наравно, примењивало то право да би решило спор, већ је полазило од тог права као од чињеница релевантних за утрђивање границе *uti possidetis juris*. Правила тог права била су релевантна да Судско веће утврди органе надлежне за повлачење границе међу колонијама, као и за одлучивање о правним дејстви-

[20] *I.C.J. Reports 1986*, стр. 582, пар. 54., *Ibid*., стр. 119, пар. 44.
[21] *Ibid*., стр. 128, пар. 80.
[22] *Ibid*., стр. 128, пар. 80.

ма аката које су поједини органи учинили. Међу странама у спору нису постојале разлике у погледу главних питања везаних за француско колонијално право. Председник Француске Републике имао је овлашћење да формира колоније или територије до 1946. године, а после те године то овлашћење прешло је на француски Парламент. Генерални гувернер (Governor-General) Француске Западне Африке имао је овлашћење да формира територијалне јединице унутар колонија, на основу једне наредбе из 1904. године. Својом наредбом из 1912. године, генерални гувернер овластио је гувернере (Lieutenant-Governors) који су управљали појединим колонијама да формирају мање територијалне јединице – округе - (*cercles*) унутар већих, које је формирао генерални гувернер.[23] Неспорно је било да овлашћење за формирање неке територијалне јединице укључује овлашћење за одређивање територије те јединице, односно за одређивање граница те јединице. Тако је генерални гувернер, имајући овлаљшћење да формира територијалне јединице унутар колонија, имао имплицитно овлашћење да, одређујући границе тим територијалним јединицама, одређује међуколонијални границу у случајевима када су се територијалне јединице једне колоније граничиле са територијалним јединицама друге колоније. Током времена догађале су се промене територија колонија и територијалних јединица унутар њих. Бенин, пошто је укључен у Француску Западну Африку 1899. године, протезао са обе стране реке Нигер. Генерални гувернер основао је Одлуком (*arrêté*) од 23. јула 1900. године Трећу војно подручје која је обухватило области са леве обале реке Нигер од Сеја (Say) до језера Чад. Ова област је постала касније део државе Нигер. Председник Француске донео је Наредбу 20. децембра 1900. године о оснивању Трећег војног подручја између реке Нигер и језера Чад.[24] Иако Наредба не помиње одлуку, Судско веће је било мошљења да се њом потврђује Одлука.

Одређивање границе у области реке Нигер

Бенин је тврдио да се граница пружа левом обалом реке Нигер, тако да цео водоток и острва у њему остају Бенину. Нигер је тврдио да се граница пружа на самој реци Нигер и да следи најдубљи канал Нигера, тако да граница дели реку Нигер као и оствра у реци. Обе стране су своје захтеве темељиле на одређеним правним актима, дакле на одређеним правним основима, као и на начелу ефективитета.

Бенин је свој захтев заснивао на Одлуци Генералног гувернера од 23. јула 1900. године којом је установљена Треће војно подручје, која ће постати део Нигера, на левој обали реке Нигер и на Наредби Председника

[23] *Ibid*., стр. 120, пар. 47.
[24] *Ibid*., стр. 121, пар. 49, 50.

Републике од 20. децемнбра 1900. године, којом је то потврђено. Наредба Председника Републике била је акт највише правне снаге. Генерални гувернер Француске Западне Африке био је овлашћен да установљава територијалне јединице унутар колонија, да одређује њихове границе. Бенин је указивао на чињеницу да је Одлуком речено да то Подручје чине области на левој обали реке Нигер, те је на основу тога закључио да река у целини и сва острва у њој остају колонији Дахомеј, дакле данашњем Бенину,[25] јер се Дахомеј налазио на десној обали реке. Бенин је, даље, тврдио да је ту границу потврдио господин Рајние (Raynier), генерални секретар и *ad interim* гувернер Нигера својим писмом од 27. августа 1954. године. Реч је о писму, које је поменути господин упутио управитељу територијалне јединице Геја (Gaya (Нигер)) и у ком је стајало: „да границу Територије Нигер чини линија највише воде, на левој страни реке, од села Бандофеј (Bandofay) до границе Нигерије“ и да „према томе, сва острва која се налазе у том делу реке чине део Територије Дахомеј.“[26] Бенин је навео то писмо као потврду да је Одлуком од 23. јула 1900. године одређена граница, која је сада тим писмом прецизно описана. Бенин је тврдио да овај акт *ad interim* гувернера није учињен ван његове надлежности, јер има декларатoран карактер, дакле њиме се изражава раније одређена граница, а акт има конститутивно дејство једино у погледу прецизорања границе.[27] Бенин је тврдио да је то писмо постало касније предмет међуколонијалне коресподенције, да су се на њега позивале власти Дахомеја, те да, зато, оно обавезује Нигер. Аутор писма није никада повукао то писмо, нити је виша власт поништила то писмо.[28] Гувернер Нигера није био овлашћен да одређује међуколонијалну границу, те је Бенин тврдио да је он није ни одредио, већ је само прецизно изразио границу која је била одређена Одлуком генералног гувернера из 1900. и потврђена Нередбом Предеседника Републике из исте године.

Нигер је навео писмо француског министра за колоније од 7. септембра 1901. године, као и две одлуке генералног гувернера Француске Западне Африке од 8. децембра 1934. и 27. октобра1938. године.[29] Поменуто писмо француског министра за колоније било је одговор на писмо генералног гувернера Француске Западне Африке, којим је овај проследио иницијативу гувернера Дахомеја, да би било најбоље са географског и политичког становишта да се граница између Дахомеја и Трећег војног подручја установи на реци Нигер. Генерални гувернер је подржао предлог гуверне-

[25] *Ibid*., стр. 121, пар. 51.
[26] *Ibid*., стр. 115, пар. 38.
[27] *Ibid*., стр. 124, пар. 58.
[28] *Ibid*., стр. 124, пар. 59.
[29] *Ibid*., стр. 121, пар. 52.

ра Дахомеја, а министар се у свом одговору сложио са генералним гувернером.[30] Две поменуте одлуке из 1934. и 1938. тичу се реорганизације територијалне поделе колоније Дахомеј. Одлукама је одређено да источну и североисточну границу дахомејског округа Канди чини река Нигер.[31]

Писмо француског министра за колоније од 7. септембра 1901. било је јак аргумент против тврдње Бенина да је Одлуком о оснивању Трећег војног подручја из 1900. установљена граница на левој обали реке Нигер. Да је граница успостављена Одлуком генералног гувернера из 1900., која је исте године потврђена Наредбом Председника Републике, мало је вероватно да би следеће године генерални гувернер поново постављао питање протезања те границе. Анализом текста Одлуке генералног гувернера од 23. јула 1900., којом је основано Треће војно подручје, и Наредбе Председника Републике од 20. децембра 1900. године, којом је то потврђено, Судско веће дошло је до закључка да се тим актима припајају неке области, које су до тада припадале Дахомеју, Трећем војном подручју, те да се начелно одређује простирање тог подручја, али не и његова граница. Речи „области на левој обали Нигера“ у Одлуци и „Нигер“ у Наредби користе се да би се означиле области које улазе у Треће војно подручје.[32]

Што се тиче писма господина Рајние, *ad interim* гувернера Нигера, од 27. августа 1954. године, којим он обавештава управитеља територијалне јединице Геја у Нигеру да „границу територије Нигер чини линија највише воде, на левој обали реке од села Бандофеја до границе Нигерије“ и да „према томе сва острва која се налазе у том делу реке чине део територије Дахомеја,“ Судско веће је констатовало да гувернер Нигера није био овлашћен да одређује међуколонијалну границу, сагласно француском колонијалном праву. Пошто није прихватило тврдњу Бенина да је Одлуком и Наредбом из 1900. одређена граница, Судско веће није могло да прихвати нити тврдњу да се писмом гувернера Нигера из 1954. она само прецизира. Уосталом, гувернер није био надлежан нити да прецизира међуколонијалну границу. Судско веће одбацило је, такође, тврдњу Бенина о некој врсти неформалне међуколонијалне сагласности која је проистекла из кореспонденције власти две колоније и која обавезује Нигер, јер такав правни концепт није постојао у француском колонијалном праву.[33] Наведено резоновање Судско већа важно је са становишта разликовања коцепата међународног права, који остају непримењиви док колоније не стекну независнот, и колонијалног права које је мериторно за одређивање границе.

[30] *Ibid*., стр. 114, пар. 38.
[31] *Ibid*., стр. 115, пар. 38.
[32] *Ibid*., стр. 122, пар. 53.
[33] *Ibid*., стр. 125, пар. 67.

Бенин није, дакле, успео да докаже постојање правног основа за своју тврдњу да се граница пружа левом обалом реке Нигер.

Да би доказао постојање правног основа за своју тврдњу да се граница пружа срединим најдубљег канала на реци Нигер, Нигер се позвао на одлуке генералног гувернера Француске Западне Африке од 8. децембра 1934. и 27. октобра 1938. о реорганизовање унутрашње територијалне структуре Дахомеја, а које су садржале описе граница појединих округа. У обе одлуке севернозападна граница округа Канди (Дахомеј) описана је као „ток Нигера до његовог спајања са Мекру.“[34] Нигер је тврдио да су те одлуке формална и ауторитативна потврда да је граница између Дахомеја и суседне колоније Нигер лоцирана на самом току, како је то већ било назначено у писму министра за колоније од 7. септембра 1901.[35] Бенин је тврдио да су те одлуке имале унутар-колонијални карактер и да намера није била да се одреди граница Дахомеја са другом колонијом. Поред тога, Бенин је указивао на чињеницу да су у тим одлукама коришћени непрецизни термини који не искључују границу на левој обали реке.[36]

Судско веће пошло је од чињенице да је генерални гувернер донео поменуте одлуке, дакле да је одлуке донела власт која је била надлежна према француском колонијалном праву да установљава, разграничава и реорганизује округе у колонијама. Судско веће констатовало је, такође, да у мери у којој те одлуке описују границе округа суседних колонија, које су, такође, под његовом власти, те одлуке немају искључиво интерни карактер, већ се односе и на међу-колонијалне односе. Полазећи од тих одлука Судско веће констатовало је да је ток реке Нигер чинио међуколонијалну границу.[37] Међутим, на основу тих одлука, због непрецизниг описа границе, Судско веће није могло да одлучи где је граница била лоцирана на реци, да ли је *шалвеī* (thalweg) чинио границу, или је то била средина реке, једна или друга обала или нека друга линија на реци.[38] Судско веће није могло, зато, да подржи тврдњу Нигера да је наведеним одлукама установљена граница *на* реци. Одлуке су потврђивале само да је река била граница.[39]

Дакле, ни једна страна није успела да докаже да је њен захетев у погледу протезања границе у области реке Нигер заснован на неком правном основу, дакле неком правном акту којим је одређена граница. Пошто је констатовало да ни једна страна у спору није успела да докаже постојање

[34] *Ibid*., стр. 126, пар. 68.
[35] *Ibid*., стр. 126, пар. 69.
[36] *Ibid*., стр. 126, пар. 70.
[37] *Ibid*., стр. 126, пар. 71.
[38] *Ibid*., стр. 126, пар. 72.
[39] *Ibid*., стр. 127, пар. 74.

правног основа за своје тврдње о протезању границе у области реке Нигер, Судско веће се окренуло испитивању ефективитета. Обе стране су тврдиле да су њихове локалне колонијалне власти вршиле неке административне акте на острвима у реци. Оне су помињале дозволе за кошење, рибарење и сечење дрвећа као и прикупљање такси, периодичне санитарне контроле стоке, војно патролирање и полицијске активности.[40]

Острво Лете је највеће острво у реци Нигер на коме се налази истоимено село. Вршење власти над тим острвом било је нарочито спорно. Порески регистар округа Геје (Нигер) садржи нека упућивања у вези са острвом Лете у годинама 1925., 1927., 1928., 1930., 1932., 1935. и 1936. Лете је укључена у листу села смештених у подручју округа Геје са назнаком броја становника у 1932., 1945., 1946. и 1954. Она је укључена у пописне листе у 1944. и 1945. Гувернер Нигера дозволио је обарање палминог дрвећа на оствру Лете у 1946.[41] Село Лете је помињано као бирачко место у Нигеру у 1955., 1957. и 1958.[42]

Ова пракса била је сагласна са једним неформалним споразумом постигнутим 1914. између команданата два округа који су припадали двема колонијама. Комадант сектора Геје (Нигер), заменик администратора Саду (Sadoux) написао је писмо команданту округа Средњег Нигера (Moyen-Niger) (Дахомеј) 3. јула 1914. године. Циљ писма био је да се разграничи територијална надлежност домородачких судова у две колоније и да се утврди када је потребно да се издају дозволе за кошење домородачком становништву са обе обале.[43] Уз писмо је придодата листа оствра у реци Нигер са назнаком којој колонији припада свако острво. Подела је учињена према главном пловном каналу, кроз који је пловидба могућа током целе године. Писмо је садржало и позив команданту округа Средњег Нигера да дође у Гају ради разговора, ако оспорава листу са расподелом острва. Изгледа да је састанак одржан и да је уродио договором, али о томе нису достављени документи.[44] Судско веће је дошло до таквог закључка на основу једног извештаја привременог управника округа Геје из маја 1917. године, у коме је стајало:

„У јулу 1914. командант округа Геја имао је консултације на лицу места са комдантом округа Канди (Дахомеј), и они су предложили одговарајућим шефовима колонија да се једино канал Нигера, који је стално плован, узме за границу. Иако ти предлози нису никада стварно потрђени, они

[40] *Ibid*., стр. 127, пар. 78.
[41] *Ibid*., стр. 130, пар. 87.
[42] *Ibid*., стр. 131, пар. 93.
[43] *Ibid*., стр. 128, пар. 83.
[44] *Ibid*., стр. 128, пар. 84.

су од тада увек служили као основа за решавање спорова између различитих група Пула (Peuhls).“[45] У том извештају стоји да је округ Геја управљала селом Лете (Lété) на истоименом острву у Нигеру.

Дахомеј је оспоравао право Геје да управља острвом Лете у 1919. години али, изгледа, да се аранжман из 1914. касније поштовао као *modus vivendi*.[46] Дахомеј је предложио размену Лете за три острва која су се налазила на супротној страни од Геје, а које је заменик администратора Саду приписао Дахомеју. Овај предлог није прихваћен.

Ad interim гувернер Нигера написао писмо 1954., које је већ напред поменуто, и у коме је рекао да се граница протеже „линијом највише воде, на левој обали реке, од села Бандофеј (Bandofay) до границе Нигера“ и да „сва острва у том делу реке (чине) део територије Дахомеја.“[47] У том периоду учестали су захтеви Дахомеја да управља острвом Лете. Шеф администрације у Малонвилу (Malanville) (Дахомеј) у писму команданту округа Канди (Дахомеј), од 23. маја 1955., помиње тешкоће које су се појавиле у вези са прикупљањем пореза од становника Нигера, који су држали стоку на Летеу. Он је поставио питање да ли је сакупљач пореза овлашћен да прикупља порезе на острву Лете.[48] Шеф подручја Геје у писму комаданту округе Досо од 20. јуна 1955., нагласио је да се увек сматрало да острво Лете припада Нигеру.[49]

Озбиљни проблеми појавили су се у 1959., године. Шеф подручја Малонвил обавестио је председника Владе Дахомеја, тада аутономне републике у Француској Заједници, о споровима између становника Гурубери (Gouroubéri) (Дахомеј) и Пула из Нигера који су, кршећи својинска права Гуруберија, окупирали острво Лете. Додао је да је имао неуспешне консултације са својим колегом у Геји, који изгледа да подржава Пуле.[50] Шеф области Малонвил сматрао је да се граница протеже дуж леве обале реке те да је острво Лете увек припадало Гуруберијима.[51] Комадант округа Канди (Дахомеј) посетио је Малонвил у децембру 1959. Шеф подручја Геја позван је да се састане са њим на Летеу, али састанак није одржан.[52] У ноћи 29. јуна 1960., у немирима који су се десили, убијено је четворо Пула из Нигера и неке колибе су запаљене.[53] Комадант округа Канди (Дахомеј)

[45] *Ibid.*
[46] *Ibid*., стр. 129, пар. 85.
[47] *Ibid*., стр. 130, пар. 89.
[48] *Ibid*., стр. 130, пар. 90.
[49] *Ibid*
[50] *Ibid*., стр. 131, пар. 94.
[51] *Ibid*.
[52] *Ibid*., стр. 131, пар. 95.
[53] *Ibid*., стр. 131, пар. 96.

обавестио је министра унутрашњих послова Дахомеја писмом од 3. јула 1960., да је ред успостављен и да су обоје Геја (Нигер) и Малонвил (Дахомеј) послале мале полицијске јединице на острво.[54]

Судско веће је закључило да је у периоду 1914. до 1954. начелно поштован *modus vivendi* успостављен Садуовим писмом из 1914. и да су у том периоду обе стране сматрале да је главни пловни канал реке Нигер граница.[55] Дакле, административне власти Нигера вршиле су власт на острвима на левој страни, а Дахомеј на острвима са десне стране те граничне линије. Због практичних разлога, овлашћење Нигера да управља острвом Лете спорадично је довођено у питање, али правно и фактички није оспоравано.[56] Судско веће подсетило је на предлог власти Дахомеја из 1925. да размене три острва насупрот Геје, која су према аранжману из 1914. припала Дахомеју, за острво Лете, али до размене није дошло.[57] Према информацијама којима је Судско веће располагало, тим острвима управљао је округ Канди (Дахомеј). Имајући то у виду, Судско веће је закључило да се граница протезала лево од тих острва.[58] Судско веће је нашло да је ситуација била мање јасна у периоду између 1954. и 1960. Обе стране су повремено истицале захтеве у погледу острва, нарочито Лете-а и повремено су обављале административне акте на острвима.[59] Упркос томе, Судско веће није могло да закључи да је управљање острвом Лете, које је до 1954. вршио Нигер, пренето на Дахомеј, односно да га је Дахомеј преузео. Потврду за овај став Судско веће налази и у извештају жандармерије Малонвила (Дахомеј) од 1. јула 1960. у коме је речено да је тада острвом Лете управљала Геја.[60]

Бенин је тврдио да, чак ако су локалне власти Нигера управљале острвом Лете и другим острвима у периоду између 1914. и 1954., оне то нису могле да чине легално ("as of right"). [61] Према мишљењу Бенина, *modus vivendi* је био привремени и практичан аранжман до дефинитивног решења граничног питања. По својој природи он искључује постојање намере да се делује на основу права и зато се на те административне акте не може позивати као на *effectivités*. Што се периода после 1954. тиче, Бенин је тврдио да се Нигер одрекао писмом од 27. августа 1954., сваке намере да делује на основу права.[62] У вези са овим Судско веће је приметило да кон-

[54] *Ibid*.
[55] *Ibid*., стр. 132, пар. 98.
[56] *Ibid*.
[57] *Ibid*., стр. 132, пар. 99.
[58] *Ibid*.
[59] *Ibid*., стр. 132, пар. 100.
[60] *Ibid*.
[61] *Ibid*., стр. 132, пар. 101.
[62] *Ibid*.

цепт намере и воље да се дела као суверен, како је поменут у *Правном статусу Источног Гренланда*[63] јесте концепт међународног права и не може да се трансплантира једноставно у колонијално право.[64]

На основу доказа које су изенеле стране Судско веће закључило је да граница иде главним пловним каналом између Бенина и Нигера, како је он постојао у време стицања независности. Свака од страна има право на острва у реци која се налазе са њене стране границе.[65]

Очигледно је да пракса вршења власти округа који су се налазили на две супротне обале реке Нигер и који су припадали колонији Нигер, односно колонији Дахомеј није била униформна и једнозначна. Ипак, преовлађивала је пракса да су окрузи и Нигеру вршили власт на острвима који су се налазили лево од најдубљег речног канала на Нигеру, а да су власти Дахомеја вршили власт над острвима који су се налазили десно од тог канала. Писмо гувернера Нигера од 27. августа 1954., којим он препушта цео ток Нигера и сва оствра у њему Дахомеју, могло би да произведе озбиљне последице да се радило о две суверене и независне државе. Међутим, према француском колонијалном праву, то писмо није производило дејство на односе две колоније у погледу међусобне границе, јер гувернер једне колоније није имао овлашћење да утврђује или мења међуколонијалну границу.

Одређивање границе на мостовима

Међу странама се појавио спор да ли Специјални споразум којим су поверили гранични спор Међународном суду садржи и овлашћење да се одреди граница на два моста на Нигеру између Геја (Нигер) и Малонвила (Бенин). Нигер је тражио да Судско веће одреди куда иде граница на мостовима, док се Бенин том противио наводећи да то овлашћење није дати Судском већу.[66] Специјалним споразумом Суд је позван да одреди курс границе у сектору реке Нигер. Пошто су мостови између Геја и Малонвила лоцирани у том сектору, Судско веће је сматрало да има надлежност да реши то питање.[67] Нигер је тврдио да се граница налази на средини сваког моста.[68] Аргумент за ту тврдњу био је да су две стране финансирале изградњу и издржавање мостова у једнаким износима те да мостови чине заједничку имовину.

---

[63] *Legal Status of Eastern Greenland* (Denmark v. Norway) case (1933, P.C.I.J., Series A/B, No. 53,
pp. 45-46)

[64] *Ibid*., стр. 133, пар. 102.

[65] *Ibid*., стр. 133, пар. 103.

[66] *Ibid*., стр. 141, пар. 119.

[67] *Ibid*., стр. 141, пар. 120.

[68] *Ibid*., стр. 141, пар. 121.

Логично би било, по мишљењу Нигера, да се граница налази на средини ове заједничке имовине и да не следи линију границе на реци. Нигер је истицао да је такво решење прихваћено у великом броју граничних споразума.[69] Бенин је сматрао да аранжмани у погледу изградње и одржавања мостова као и заједничко власништво на њима нису од значаја за територијални суверенитет.[70] Истицао је да би разлика у протезању границе на мостовима и на реци испод мостова водила некохерентности и правној недоследности.[71] Судско веће констатовало је да ниједна од страна није тврдила да постоји правило обичајног међународног права у случају мостова на међународним водама. Оно је, с тим у вези, приметило да преседенти на које је указано су засновани на билатералним споразумима.[72] У одсуству споразума међу странама, Судско веће је одлучило да је решење да се граница на воденом току продужи вертикално у висину.[73] То решење одговара општој теорији да границу чини линија поделе државног суверенитета не само на површини земље већ и у подземљу и ваздушном омотачу.[74] Дакле, Судско веће је одлучило да граница на мостовима следи границу на реци. Ово решење је без утицаја на питање власништва над мостовима.[75]

Одређивање границе у сектору реке Мекру

Примена начела *uti possidetis juris* на утврђивање границе у сектору реке Мекру је нарочито занимљива и значајна те доприноси бољем разумевању тог начела.

Бенин је тврдио да се граница пружа средњом линијом реке Мекру. Он је сматрао да се таква граница заснива на начелу *uti possidetis juris*, дакле на правном основу поседовања који је важио у време стицања независности као и на начелу ефективитета.[76] Алтернативно, Бенин је такву граничну линију заснивао на формалном признању Нигера, које је овај учинио током преговора 1973. и 1974. у вези са изграњом Дјодјонга (Dyodyonga) бране.[77] Бенин се позивао на вербалну ноту Нигера од 29. августа 1973. и на записнике са састанка експерата две стране, који је одржан 8. фебруара 1974. У оба документа наведено је да река Мекру чини границу.[78]

[69] *Ibid*.
[70] *Ibid*., стр. 141, пар. 122.
[71] *Ibid*.
[72] *Ibid*., стр. 141, пар. 124.
[73] *Ibid*.
[74] *Ibid*.
[75] *Ibid*.
[76] *Ibid*., стр. 142, пар. 126.
[77] *Ibid*.
[78] *Ibid*.

Нигер је тврдио да се границу чине два дела. Први део границе пружа се правом линијом која спаја ушће реке Мекру у реку Нигер и тачку где Париски меридијан пресеца планински венац Атакору (Atakora). Дуги део границе се, према Нигеру, пружа од те последње тачке до тачака где се ранија граница округа Сеја и Фада састаје са ранијом границом округа Фада и Атакора.[79] Нигер се позивао на наредбу од 2. марта 1907. којом су окрузи Сеј и Фада Н'Гурма укључени у Горњи Сенегал и Нигер (област чије је део касније укључен Нигер) и на наредбе од 12. августа 1909. и 23. априла 1913. којим је потврђена граница одређена 1907. Реч је о наредбама Председника Француске Републике.[80] Што се тиче позивања Бенина на документе из 1973. и 1974., Нигер је тврдио да, чак и ако би се узело да ти документи стварају правну обавезу, таква обавеза је ништава због очигледне грешке, која је лишава сваке ваљаности сагласно обичајном праву, како је оно кодификована чланом 48 (1) Бечке конвенције о праву уговора.[81]

Две стране разликовале су се у погледу протезања границе много више у овој области него у области реке Нигер. Док је Бенин тврдио да граница следи средњу линију реке Мекру, Нигер је тврдио да границу чини тетива која спаја крајње тачке великог лука кога прави река, тако да цела река и територија између реке и те тетиве остаје Нигеру.

Обе стране позивале су се на правне акте који су, према својим доносиоцима, били подобни да буду правни основ за одређивање границе. Нигер се позивао на наредбе Председника Републике из 1907, 1909 и 1913. Бенин се позивао на одлуке генералног гувернера Француске Западне Африке из 1927.

Нигер се позивао, дакле, на наредбу од 2. марта 1907. којом је промењена граница између колоније Горњи Сенегал и Нигер, с једне стране, и Дахомеја, с друге стране, тако што су окрузи Фада Н'Гурма и Сеј, који су припадали Дахомеју, сада припојени Горњем Сенегалу и Нигеру. Ова наредба одређује границу онако како Нигер тврди да она постоји сада међу две државе.[82] Касније две наредбе из 1909. и 1913. потврђују ту границу.

Одлуком генералног гувернера од 31. августа 1927. река Мекру одређена је као граница округа Сеј у области која се граничила са Дахомејом.[83] Поменута одлука је уследила после наредбе од 28. децембра 1926. којом је округ Сеј припојен колонији Нигер. Генерални гувернер је био овлашћен

[79] *Ibid*.

[80] Cour Internationale de Justice, *Affaire du Differend Frontalier* (Benin/Niger), Memoire de la Republique du Niger, Août 2003, стр. 50.

[81] *Ibid*.

[82] *Ibid*., стр. 145, пар. 129.

[83] *Ibid*., стр. 146, пар. 135.

француским колонијалним правом да одреди границу између колонија Горње Волте и Нигера. Управо то је био циљ његове одлуке од 31. августа 1927.[84] Међутим, уследила је исправка (*erratum*) којом је промењен текст одлуке од 31. августа 1927. ретроактивно тако што је испуштено упућивање на реку Мекру као јужно-источну границу између огруга Сеј и Горње Волте.[85]

Створена је тако необична ситуација. Председник Републике одредио је својим наредбама границу. Генерални гувернер је, поступајући по наредби којом округ Сеј издваја из Горње Волте и припаја Нигеру, мења границу између Нигера и Дахомеја. Онда је уследила исправка којом је промењен текст те одлуке тако што је изостављено одређивање границе између Нигера и Дахомеја.

Поред наведених правних докумана поднети су и други правни акти Судском већу којима су одређини резервати за дивљач и национални паркови у области „Нигер W.“ Одлука генералног гувернера од 16. априла 1926., одлука гувернера Дахомеја од 3. септембра 1937., одлука гувернера Нигера од 13. новембра 1937. и одлуке генералног гувернера од 3. децембра 1952. и 25. јуна 1953. одређују границе тих резервата узимајући реку Мекроу за делимитацију.

У ситуацији неконзистентности релевантних правних аката, Судско веће налази да се граница пружала реком Мекру. Судско веће је сматрало да је исправка Одлуке генералног гувернера из 1927., којом је река Мекру одређена као граница између Нигера и Дахомеја, а, затим је том исправком изостављено одређивање границе између Нигера и Дахомеја, била мотивисана жељом да се остане само при одређивању границе између Нигера и Горње Волте, што је стајало у наслову одлуке, те да се, зато, из одлуке изостави граница између Дахомеја и Нигера. По мишљењу Суда исправка није елиминисала границу на реци Мекру између Дахомеја и Нигера, јер она изричито каже да се завршна тачка јужне границе налази на реци Мекру.[86]

Судско веће посветило је пажњу чињеници да наредба од 2. марта 1907., којом је одређена граница мимо реке Мекру на коју се Нигер позива, није никада укинута нити промењена неким другим актом исте правне снаге. Међутим, Судско веће је поновило да је генерални гувернер, који је био надлежан да одређује међуколинијалну границу, био једнако надлежан да одређује границе округа и преко ових и границе колонија.[87] У вези са

[84] *Ibid*.
[85] *Ibid*., стр. 147, пар. 136.
[86] *Ibid*.
[87] *Ibid*., стр. 148, пар. 140.

тим Судско веће нагласило је да начело *uti possidetis juris* не захтева ослонац само на постојеће правне основе већ, такође, да захтева да се узме у обзир начин на који су ти основи тумачени и примењени од компетентних јавних власти колонијалне силе, нарочито при вршењу законодавне функције.[88] Судско веће сматрало се обавезним да примети да административни инструменти који су донети после 1927. нису никада оспоравани пред надлежним судовима те да нема доказа да је колонијална администрација критикована у то време због одступања од границе из 1907.[89] Судско веће није хтело, нити могло да замени француски административни суд, али приметило је да нема ничега што би сугерисало да су одлукама после 1927. администраивне власти очигледно прекорачила своја овлашћења или да су прекршила примењива правила.[90]

Судско веће закључило је да су после 1927. надлежне власти сматрале ток Мекруа као међуколонијалну границу, која раздваја Дахомеј од Нигера и да се то рефлектовало у сукцесивним инструментима доношеним после 1927. те да је то била правна ситуација и 1960. у време стицања независности.[91]

Пошто је дошло до овог закључка, Судско веће није сматрало нужним да разматра *effectivités.* Оно је поновило да *effectivités* има значај допуне или замене сумњивог или непостојећег правног основа, али да не може никада да превлада правни основ и додало је, *ex abundanti,* да је *effectivités* на који су се позивале стране у том сектору слаб.[92] Пошто је дошао до закључка о протезању границе у спорној области на основу начела *uti possidetis juris*, Судско веће је нашло да је спор међу странама у вези са правним дејством вербалне ноте Нигера од 29. августа 1974. постао беспредметан.[93]

Судско веће утврдило је да се граница пружа реком Мекру у спорној области. Остало је да се утврди линија којом се граница протеже на реци. Бенин је сматрао да то треба да буде линија која се протеже средином реке. Нигер се није изјаснио о том питању. Судско веће подсетило је да је Суд у предмету у вези са *Kasikili/Sedudu Island (Botswana/Namibia)*, констатовао следеће: „Уговори и конвенције који одређују границе на воденим токовима данас обично упућују на thalweg као границу ако је водени ток плован и на средњу линију између две обале, ако није, иако се не може рећи да је пракса потпуно консистентна.[94] Судско веће је приметило да је

[88] *Ibid*.
[89] *Ibid*.
[90] *Ibid*.
[91] *Ibid*., стр. 148, пар. 141.
[92] *Ibid*.
[93] *Ibid*., стр. 149, пар. 142.
[94] *Ibid*., стр. 149, пар. 144.

заједнички технички комитет Заједничке комисије за делимитацију Бенина и Нигера поставио координате на тачкама пресецања оса реке Нигер и Мекру у априли 1998. године и тада није могао да настави свој рад јер пловидба Мекруом није била могућа због ниског водостаја.[95] Стране нису доставиле Судском већу било какву документацију на основу које би оно могло да утврду протезање thalweg-а на Мекроу. Полазећи од чињенице да највероватније нема велике разлике између протезања thalweg-а и средње линије, и имајући у виду чињеницу да река није пловна, Судско веће је одлучило да граница која следи средњу линију најбоље задовољава правну сигурност инхерентну одређивању међународне границе.[96]

Судске одлука у погледу одређивања границе у области реке Мекру је значајна са становишта разумевања примене начела *uti possidetis juris*. Судско веће налази да начело *uti possidetis juris* захтева да се узме у обзир не само правни основ већ и прописи који су донете за његово спровођење. Оно што је занимљиво у овом случају јесте да су правни основ – наредбе Председника Француске Републике – и акти генералног гувернера који су требали да следе тај правни основ – били у супротности. Судско веће се определило за касније акте мање снаге – акте генералног гувернера, наводећи да те акте нико није оспоравао пред надлежним судовима у колонијално доба. Очигледно да француски колонијални правни систем није функционисао на перфектан начин, али није било на Судском већу да врши контролу легалности аката генералног гувернера Француске Западне Африке. Друга значајна ствар јесте да начело *uti possidetis juris* тражи понекад извесну допуну да би дало резултат. Применом поменутог начела Судско веће дошло је до закључка да се граница протезала на реци Мекру, али не и до закључка дуж које линије се граница протеже на реци. У ситуацији када констатује да су докази у погледу *effectivités* које су поднеле стране слаби, Судско веће упућује на преовлађујућу, али не и унформну праксу држава, да се границе на међународним рекама протежу линијом средине најдубљег канала у тој реци (thalweg) или средњом линијом која је једнако удаљена од обе обале. Констатујући да највероватније не постоји велика разлика између линије талвега и средње линије, узимајући у обзир да је један технички комитет Заједничке комисије за делимитацију Бенина и Нигера поставио координате на тачкама пресецања оса реке Нигер и Мекру у априли 1998. године, дакле да је маркирао средњу линију, Судско веће се определило за средњу линију, имајући у виду да ова најбоље служи правној сигурности.

[95] *Ibid*.
[96] *Ibid*.

Закључна разматрања

Стефан Ален (Stephan Allen) је у праву када каже да је ова пресуда нарочито занимљива, јер показује сложеност међусобних односа права и чињеница у оквиру примене начела *uti possidetis juris*.[97] Пресуда доприноси бољем разумевању начела *uti possidetis juris* налазећи да су за правни основ одређивања границе значајни не само правни акти којима је граница успостављена већ и акти којима се акти о успостављању границе спроводе. Она јасно ставља нагласак да је за примену тог начела једино релевантно право које је важило у време стицања независности, дакле да правила међународног права нису примењива у контексту тог начела.

Ова пресуда разликује се од неких ранији[98] по томе што се Судско веће ослањало много више на *uti possidetis juris* и *effectivités* него на евентуалне касније споразуме страна у погледу границе. Оно се одлучило, тако, да границу у сектору реке Мекру одреди применом начела *uti possidetis juris* иако је било једноставије и, можда, лакше да се она одреди каснијим споразумом две стране постигнутим после стицања независности, упркос чињеници што је валидност тог споразума оспоравао Нигер.

[97] S. Allen, Case Concerning the Frontier Dispute (Benin/Niger), 55 *International and Comparative Law Quarterly,* 2006, стр. 729.

[98] Види Р. Етински, Примена начела *uti possidetis juris* између Ел Салвадора и Хондураса, XLV Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, 3(1) 2011, стр. 95.

Rodoljub Etinski, Ph.D., Full Professor
Faculty of Law Novi Sad

The Application of the Principle *Uti Possidetis Juris* to the Dispute between Benin and Niger

Abstract

It was not the first territorial dispute between former French colonies that was resolved by the International Court of Justice. The Court has followed its established practice in respect to the application of the principle *uti possidetis juris* and *effectivités*. Still, new facts provoke new judicial statements relevant for the principle. So, the Chamber emphasized that the *uti possidetis juris* principle *requires not only that reliance be placed on existing legal titles, but also that account be taken of the manner in which those titles were interpreted and applied by the competent public authorities of the colonial Power, in particular in the exercise of their law-making power*. It sharpened the focus on colonial law as exclusively relevant for an application of the *uti possidetis juris* principle, excluding any application of the rules of international law. In spite of the fact that the Chamber intended to resolve the case only by the application of the principle *uti possidetis juris* and *effectivités*, certain references in respect to general practice concerning river borders as well as in respect to the principle of legal certainty were necessary.

Key words: *uti possidetis juris, effectivités, dispute, border.*